

TILAN OMISTAJA/OMISTAJA:

AHOLAN MAITO OY

OMAVALVONNAN VASTUUHENKILÖ:

SUVI JA TARMO VÄISÄNEN

Ohjeessa kuvataan elintarvikelainsäädännön vaatiman omavalvonnan ja kirjanpidon toteuttaminen maitotilalla. Omavalvonta päivitetään aina kun tilan tuotannossa tapahtuu oleellisia muutoksia.

Tilalla on laatusopimus hankintaosuuskunnan kanssa. Tila on laatusopimuksessa sitoutunut Maidon laatukäsikirjaan kirjattujen, hyvien tuotantotapojen noudattamiseen.

Kyllä Ei

Lisätietoa Maidon laatukäsikirjan kohdassa 1.3. *Oma- ja kirjanpitovaatimukset*. Apulomakkeen kohdat on laadittu maidontuotannon näkökulmasta. Mikäli tilalla harjoitetaan muuta alkutuotantoa, on tuottajan tehdä näistä erilliset kuvaukset.

LAINSÄÄDÄNNÖN EDELLYTTÄMÄT OMAVALVONNAN KUVAUKSET MAITOTILALLA

Vaatus	Maidon laatukäsikirjan yhteiset tuotantotapaohjeet ja muu apumateriaali maitotilan omavalvontakuvauksen laatimiseen
1. tilojen puhtaanapito	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: - 8F4 Maidon keräilyolosuhteet - 8.2 Tilojen ja laitteiden sekä eläinten puhtaanapito
2. laitteiden, säiliöiden, häkkien ja kuljetusvälineiden puhtaanapito	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: • 8B4 Maidonkäsittelyvälineiden pesu • - 8.2 Tilojen ja laitteiden sekä eläinten puhtaanapito • 8E2 Vasikan ruokinta ja hoito • liite Hyväksytyt pesuaineet/MTT Vasikoiden hoito-opas 2005
3. eläinten puhtaanapito	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: • 8.2 Tilojen ja laitteiden sekä eläinten puhtaanapito
4. kasveista ja sienistä saatavien sellaisenaan syötävien alkutuotannon tuotteiden puhtauden tarkkailu	Kohta 4. ei koske maidontuotantoa.
5. rehun ja veden aistinvaraisen laadun valvonta	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: • B4 Maidonkäsittelyvälineiden pesu • 8D7 Seosrehu • 8D8 Ruokinta ja raakamaidon makuvirheiden ennaltaehkäisy • 8D12 Eläinten juomavesi

6. haittaeläinten torjunta	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: <ul style="list-style-type: none"> • 8.2 Tilojen ja laitteiden sekä eläinten puhtaanapito
7. jätteen käsittely	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: <ul style="list-style-type: none"> • 8A8 Elintarvikkeeksi kelpaamattoman maidon käyttö tilalla ja hävittäminen • liite Raadonkeräily (Eviran ohjeet)
8. elintarviketurvallisuuden ja jäljitettävyyden varmistamiseksi tarpeelliset varotoimet tuotaessa eläimiä, kasveja ja sieniä alkutuotantopaikalle	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: <ul style="list-style-type: none"> • Liite ”ETT:n ohje nautaeläinten ostosta” ja ”Salmonellavakuutusehdot”
9. rehun lisäaineiden, eläinlääkkeiden, kasvinsuojeluaineiden, lannoitevalmisteiden, biosidien ja vaarallisten kemikaalien käyttö ja säilytys	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: <ul style="list-style-type: none"> • 8D1 Valioryhmän hyvät ruokintaperiaatteet • 8D10 Lehmien ruokinnassa kielletyt rehut • 8A7 Maidossa haitallisia aineita • Liite. Aute –menetelmä eläinten merkintään • käyttöturvallisuustiedotteet <p>EUn täydentävien tukien viljelijäopas</p>
10. henkilöstön perehdyttäminen elintarvikehygieniaan ja tartuntatautien torjuntaan	Maidon laatukäsikirjan menettelyohje: <ul style="list-style-type: none"> • 8 Valioryhmän laatimat työohjeet • 9.1. Lomittajaohje • 9.2. Tilan työohjeiden laatiminen • Liite ”ohjeita lomittajalle – apulomakkeet” <p>Tilan omat työohjeet</p>

OMAVALVONNAN KUVAUS

Kohdissa 1. – 3. luetellaan tilan puhtaanapidon kohteet. Kuvaus –sarakkeeseen kirjataan asiakohdat lyhyesti tai laaditaan erillinen kuvaus, johon viitataan. Mikäli Maidon laatukäsikirjan menettelyohjeet ja tilan toimintapa ovat täysin yhtenevät, voidaan ko. kohtaan kirjata ”Maidon laatukäsikirjan mukaan”.

1. TILOJEN PUHTAANAPITO

Eläintilat

Makuuparret

Lypsylehmien makuuparret puhdistetaan kolalla kaksi kertaa päivässä, Nuorkarjan ja ummessa olevien lehmien parret puhdistetaan kerran päivässä. Kuiviketta lisätään pienkuormaimella tarvittaessa noin kahden viikon välein makuuparsien eteen. Makuuparsien edessä olevaa turvetta vedetään lehmien alle päivittäin.

Käytävät

Automaattinen puhdistusrobotti ja raappa puhdistaa ritiläkäytävät muutaman tunnin välein. Työntekijät valvoo, että koneet toimii. Ne osat käytävistä johon koneet eivät pääse, puhdistetaan kolalla päivittäin.

Poikimaosasto

Poikimaosaston kuivikepohja tyhjennetään kerran vuodessa. Pohjalle laitetaan haketta ja päälle paksu olkikerros. Olkea lisätään alueelle noin kerran viikossa

Sairasosasto

Sairasosasto puhdistetaan ja kalkitaan aina käytön jälkeen. Ennen eläimen siirtoa karsinaan, siihen laitetaan kuivikkeeksi turvetta tai kutterinlastua

Erotteluparret

Kiimaisten ja hoitokäsiteltävien lehmien erotteluparret puhdistetaan ja huuhdellaan vedellä aina käytön jälkeen. Eläimien alla käytetään riittävästi kuivikkeita.

Yksilövasikkakarsinat

Oljet vaihdetaan ja tarvittaessa. Karsina puhdistetaan aina olkien vaihdon yhteydessä. Tarvittaessa karsina pestään painepesurilla ja kalkitaan.

Ryhmävasikkakarsinat

Olkipohjaiset ja turvepohjaiset ryhmäkarinat tyhjennetään ja puhdistetaan noin kerran kuukaudessa. Vanhempien vasikoiden makuualusta puhdistetaan kerran päivässä ja kuivitetaan kahdesti päivässä.

Kuukausisiivous

Ikkunat pestään noin kerran kuukaudessa.

Navetan vuosipuhdistus

Navetta pestään painepesurilla kerran vuodessa yleensä kesällä, tai sitten kun tulee tarkastajia tai häävimpiä vieraita.

Maidonkäsittelytilat

Lypsyrobotit

Lypsyrobotien alaosa ja lattiat huuhdellaan vedellä kaksi kertaa päivässä, ennen huuhtelua alueet vaahdotetaan kerran päivässä. Harjaa ja tehokkaan pesaimetta käytetään tarvittaessa. Robottien harjat vaihdetaan kerran päivässä ja samalla tarkistetaan niiden toiminta. Lehmien kulkuväylät robotille huuhdellaan paskasta. Maidon erottelusankot pestään aina käytön jälkeen. Parempi pesu robotille tehdään noin kerran viikossa ja aina huollon yhteydessä.

Robotin automaattisen pesujärjestelmän toiminta tarkastetaan kaksi kertaa päivässä tietokoneen valvontaohjelman graafiselta näytöltä. Pesutapahtumaa seurataan myös aina aamuhuollon yhteydessä.

Maito huone, lattiat

Lattiat pestään noin kerran viikossa ja tarvittaessa useammin. Maito huoneeseen tullaan sisälle vain puhtailla jalkineilla, näin maito huone pysyy puhtaana.

Maito huone, seinät ja katto

Puhdistetaan kostealla rätillä ja harjalla kerran vuodessa

Maito huoneen edusta

Huolehditaan jatkuvasti, että maito huoneen edusta on kuiva ja asfaltti puhdasta.

Rehutilat

Ruokintapöydät

Lehmien ruokintapöytä työnnetään puskukoneella tyhjäksi kerran päivässä. Jäännösrehu jaetaan joutokarjalle. Juottovasikoiden ruokintapöydät ja kaukalot tyhjennetään ja puhdistetaan kerran päivässä. Nuorkarjanavetan pöytä puhdistetaan noin kerran viikossa. Nuorkarjanavetan ruokintapöydän keskiosa harjataan puhtaaksi kaksikertaa päivässä.

Väkirehusiilot

Aina kun väkirehusiilo tyhjentyy, tarkistetaan sen kunto ja puhtaus sisäpuolelta. Tarvittaessa pilaantunut rehu poistetaan ja siilo puhdistetaan mekaanisesti. Automaattiruokinnan siilot ajetaan tyhjäksi kerran vuodessa tarkastusta varten.

Säilörehun laakasiilot

Ennen uuden rehun säilöntää siilot harjataan harjakoneella puhtaaksi ja tarvittaessa siiloja kunnostetaan.

Rehunkäsittely lato

Apetta valmistetaan latoon kerralla noin kahdenpäivän tarvetta vastaava annos. Varaston ollessa tyhjä se siivotaan harjalla.

2. KONEIDEN, LAITTEIDEN JA KULJETUSVÄLINEIDEN PUHTAANAPITO

2.1 Rehut ja ruokinta

Apevaunu

Apevaunu ajetaan tyhjäksi aina appeen valmistuksen jälkeen. Apevaunu puhdistetaan, rasvataan ja terät teroitetaan noin kuukauden välein. Tarvittaessa terät vaihdetaan.

Jauhomylly

Mylly tarkastetaan ja puhdistetaan pari kertaa vuodessa

Robottien rehukioskit

Rehukioskit tarkastetaan ja puhdistetaan noin kolmen kuukauden välein.

Vesi juomalaitteet

Vesikupit ja altaat tarkistetaan kaksi kertaa päivässä, ettei niihin ole joutunut ulosteita. Kupit ja altaat pestään harjalla kerran päivässä.

Vasikoiden hapanjuotto laitteet

Tankki pestään aina ennen uuden juoma-annoksen valmistamista. Letkut ja tutit pestään samalla kertaa. Tutit vaihdetaan tarvittaessa.

Juottoämpärit ja tuttipullot

Pestään aina käytön jälkeen

2.2 Maidonkäsittely

Automatiikka huolehtii maidon lypsystä, siirrosta, jäähdytyksestä ja välineiden pesusta. Järjestelmän toimintaa valvotaan tietokoneen valvontaohjelmasta. Valvontaohjelma mittaa minuutin välein tankin lämpötilaa, maituhuoneen lämpötilaa, robotin pesuveden lämpötilaa ja maitoputkenlämpötilaa ennen tankkiliitosta. Ohjelman tekemästä graafisesta kuvaajasta näkee heti poikkeamat järjestelmän toiminnassa.

Lypsyrobotit

Lypsyrobotti suorittaa järjestelmän pesun kolme kertaa vuorokaudessa. Pesun edellä robotin pesuveden lämpötilan tulee nousta yli 60 asteen ja pesun aikana maitoputken maitotankin vieressä lämpötilan tulee nousta yli 50 asteen. Jos robotti ei havaitse pesuainetta se tekee asiasta hälytyksen. Poikkeamat normaalista selvitetään ja korjataan.

Käytetyt pesuaineet: Astrid Lin, Astrid Cid, Astrid L,

Vedinkastoaine : K-Agro PRODIP PLUS, Lely Astri-DIN, Lely Quaress-Lac, Lely Astri-Io, Lely Quaress-Lac-plus

Tilasäiliö

Maitotankin lämpötila on maidon jäähdytyksen aikana normaalisti 2-4 astetta. Tyhjennyksen jälkeen automaattisen pesuna aikana tankin lämpötila tulee nousta yli 45 asteen. Pesun jälkeen lämpötilan pitää laskea alle 6 asteen puolentunnin aikana.

Pesuaineet: Astrid Lin ja Astrid Cid, Virkku, Torkku

Tilasäiliön lauhdutin

Lauhdutin puhdistetaan kerran vuodessa. Lämmönvaihtimen toiminta tarkastetaan huollon yhteydessä.

Maituhuoneen ilmavaihtolaitteet

Jos maituhuoneen lämpötila poikkeaa normaalista, tarkastetaan, säädetään ja kunnostetaan maituhuoneen ilmanvaihto ja lämmityslaitteisto.

2.3 MUUT

NAVETAN ILMANVAIHTOLAITTEET

Navetan ilmanvaihtoa seurataan jatkuvasti . Puhdistetaan, säädetään ja korjataan tarvittaessa

Karjajarja

Karjajarja puhdistetaan ja huolletaan kerran vuodessa.

3. ELÄINTEN PUHTAANAPITO JA ELÄINTEN PUHTAANA PYSYMISTÄ EDISTÄVISTÄ TOIMISTA

3.1 Utareiden ja vedinten puhdistus

Tarkkaillaan kaksi kertaa päivässä robotin suorittamaa utareiden puhdistusharjausta. Utareiden puhtauden lypsytapahtuman aikana näkee myös siivilä sukasta. Jos sukka on tavanomaista likaisempi, selvitetään ja korjataan syy.

3.2 Kuivitus

Noin viikon välein pukataan pienkuormaimella ja Beltscoopilla kuivikkeita makuuparsiin. Kuivikkeena käytetään yleensä turvetta ja vasikoilla lisäksi kutterinlastua. Eläimet pyörittelevät kuivikkeita alleen. Umpparihallissa kuivikkeena makuuparsissa on myös heikkaa

3.3 Eläinten harjaus

Automaattinen karjarahja harjaa eläimiä kun eläin tulee käsittely etäisyydelle. Päivittäin tarkkaillaan karjarahjan toimintaa.

3.4 Karvojen leikkuu

Utareet

Utarekarvat poltetaan nestekaasuliekillä lehmältä aina poikimisen jälkeen ja sorkanhoidon yhteydessä. Muulloin utarekarvat poistetaan tarvittaessa.

Koko eläin

Kokoeläimen karvaaminen on aivan turhaa hommaa ja se pitäisi lailla kieltää. Tyhvät sitä tekee hikihatussa ja paskapölyssä.

Hännät

Häntäkarvat leikataan mahdollisimman lyhyeksi noin puolenvuoden välein.

3.5 Sorkanhoito

Lypsyroboteilla on sorkanhoitolaitteisto, mikä pesee ja hoitaa suihkutettavalla nesteellä sorkkia lypsytapahtuman yhteydessä. Lisäksi lypsylehmät ajetaan sorkkakylvyn kautta noin kerran viikossa.

Lehmien sorkat hoidetaan mekaanisesti kaksi kertaa vuodessa. Tervejalkainen lehmä pysyy puhtaana ja tuottaa laadukasta maitoa. Sorkanhoitaja tekee lehmien sorkista hoitoraportin, jonka perusteella arvioidaan eläinten sorkkaterveysten kehitystä.

3.6 Eläinten parsien säätö ja eläintiheys

Makuuparren etusteellä ja niskaputkella säädetään eläimen makuu asento niin että parsi pysyy puhtaana ja eläimen on helppo asettua makuulle. Kuivitettu ja pehmeä parsi houkuttelee lehmää makaamaan parteen.

Eläinosaston eläinmäärä pidetään kohtuullisena, niin että kaikilla on mahdollista maata parressa ja käytävillä on tilaa riittävästi.

REHUN JA VEDEN AISTINVARAISEN LAADUN VALVONTA JA VESITUTKIMUKSET

5.1 Eläimistä saatavien alkutuotannon tuotteiden kanssa kosketuksiin joutuvien pintojen, laitteiden ja välineiden puhdistamiseen ja huuhteluun käytettävän veden aistinvarainen laadun valvonta ja vesitutkimukset.

Pintojen, laitteiden ja välineiden puhdistaminen vedellä

Yrityksessäni pintojen, laitteiden ja välineiden puhdistamiseen käytetään kunnallisen tai alueellisen vesilaitoksen vettä ja he vastaavat siitä, että vesi on käyttökelpoista (tutkimustodistus ja osoitus veden hankinnasta on pyydettyessä hankittava 2vk kuluessa).

Yrityksessäni pintojen, laitteiden ja välineiden puhdistamiseen käytetty vesi tulee omasta kaivosta. Käytettävä pesuvesi tutkitaan vähintään kolmen vuoden välein. Tutkimustulokset on arkistoitu vähintään 10 vuodeksi ja veden käyttöönottotutkimus säilytetään pysyvästi. Vesi täyttää pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimukset ja siitä on tehty ainakin seuraavat tutkimukset: Escherichia coli ja sekä suolistoperäiset enterokokit.

Aistinvarainen veden laadun valvonta

Aistinvaraisessa laadun valvonnassa tarkkaillaan seuraavia asioita:

Veden haju

Veden väri (sameus)

Muu asia, mikä tai mitkä? Maku

Mistä pisteistä veden laatua valvotaan aistinvaraisesti, miten usein?

Kotitaloudessa käytetään samaa vettä, ja sitä juodaan vähäväliä

5.2. Elintarviketuotantoon käytettävien eläinten juomaveden aistinvarainen laadun valvonta ja vesitutkimukset

Eläinten juomavesi

Yrityksessäni eläinten juomavetenä käytetään kunnallisen tai alueellisen vesilaitoksen vettä ja he vastaavat siitä, että vesi on käyttökelpoista.

Yrityksessäni eläinten juomavetenä käytetty vesi tulee omasta kaivosta tai vesi on pintavettä. Olen varmistanut aistinvaraisesti, että vesi on puhdasta eikä sisällä vierasta hajua, makua, pieneliöitä tai vieraita aineita, jotka voisivat vaarantaa tuotteiden turvallisuutta

Aistinvarainen veden laadun valvonta

Aistinvaraisessa laadun valvonnassa tarkkaillaan seuraavia asioita:

Veden haju

Veden väri (sameus)

Sinilevien esiintyminen (pintavedestä)

Muu asia, mikä tai mitkä? Maku

Mistä pisteistä veden laatua valvotaan aistinvaraisesti, miten usein ja mitä vettä se on?
Taloon ja navettaan tulee sama vesi ja sitä maistellaan ja hörpittää monta kertaa päivässä.

5.3. Rehujen aistinvaraisen laadun valvonta

Luettelo käytettävistä rehuista

Omarehuntuotanto: Säilörehu, kuivaheinä ja rehuvilja

Rehuanalyysi tehdään aina uuden erän käytön alussa. Aina, kun rehua jaetaan eläimille, arvioidaan sen laatua aistinvaraisesti. Pilaantuneet rehuerät siirretään kompostikasan kautta pellolle.

Sopimusviljelijöiden rehut: Härkäpapu, herne, rehuvilja, säilörehu

Sovitetaan tuotettavien rehujen laatu ennen sopimuksen tekoa.

Ennen rehujen toimitusta tarkistetaan erän luomustatus ja teetetään rehuanalyysi. Vain riittävän laadukkaat erät otetaan vastaan

Teolliset rehut: Täysrehut, valkuaisrehut, ivennäiset, vitamiinit, hivenaineet

Suunnitellaan ennen rehujen tilausta tuotantoon sopiva rehujen koostumus.

Tarkistetaan ennen rehujen toimitusta rehuerän luomustatus.

Laatu arvioidaan aina käytön yhteydessä tuotostavasta, eläinten ulosteesta ja eläinten terveydestä

Tarvittaessa mitataan veriainekia tai muuten eläinten ruokinnassa tasapainoa

6. HAITTAELÄINTEN TORJUNTA

6.1 Jyrsijöiden torjunta

Miten jyrsijöitä torjutaan tuotantotiloista, varastoista ja pakkaamosta?

Torjun jyrsijöitä loukuilla

Lähinnä 44 numeron Purofortin saappaalla, mikä heilahtaa tarvittaessa nopeasti.

Torjun jyrsijöitä myrkkysyöteillä, käytän seuraavia aineita:

Milloin ja missä paikoissa loukkuja ja myrkkysyöttejä käytetään sekä miten usein ne tarkistetaan?

En käytä loukkuja enkä myrkkysyöttejä, vaan käytän jotakin muuta tapaa jyrsijöiden torjunnassa, mitä?

Katti, jonka nimi on Pipsa

Navettatiloissa on kissa/kissoja

Välillä turhan paljon, naapurin kissat hävitetään joskus hiljaisuudessa.

Käytän torjuntaan ultraäänilaitteita

Työntekijän ääni muistuttaa välillä ultraääntä

Muu keino, mikä?

Ajetaan hiiret kiljuen ja kepillä huitoen pois (naisten menetelmä) tai potkaistaan Purofortin saappaalla

6.2 Lintujen torjunta

Miten estetään lintuja likaamasta rehu- ja eläintiloja?

Haulikolla ammutaan ja tiiviillä rakenteilla varastoissa, Pipsa syö ansiokkaasti lintuja pois.

6.3. Kärpästen torjunta

Käytän seuraavia mekaanisia torjuntakeinoja

Liimapaperi

Käytän seuraavia kemiallisia torjuntakeinoja

Muu keino, mikä? Salamannopea kärpäslätkä

7. JÄTTEIDEN KÄSITTELY

Missä jätteitä säilytetään tai käsitellään ja miten jätehuolto on järjestetty?

Kaatopaikkajäte

Jätehuolto vie parinviikon välein Ouluun energiaksi kalliilla dieselillä kurvailen ja savu tupruaa kuorma-auton perästä.

Eloperäinen jäte

mm. poikkeavat maitoerät ja eläinten raadot

Pilaantunut rehu kerätään kompostikasaan vanhaan laakasiiloon ja käytetään lopulta lannoitteeksi pellolle.

Elintarvikkeeksi kelpaamaton maito kaadetaan lietesäiliöön

Kuolleet vasikat haudataan suohon turpeeseen jälkipolville ihmeteltäväksi. Vanhemmat naudat lähetetään raatokeräykseen. Lauhaluoma hakee raadot kolmen päivän kuluessa ilmoituksesta.

Paperi- ja pahvijäte

Poltetaan saunan pesässä ja uunissa.

Jätevedet

Lietesäiliöön ja sieltä pellolle. Urakoitsija kuskaa paskaa joutoaikoina älyttömästi moneen suuntaan.

Lannoitesäkit ja muu maatalousmuovi

Muovit kerätään talteen ja toimitetaan Ouluun poltettavaksi energiaksi.

Energiajäte

Energiaksi palaa

Kierrätyslasi

Vähäinen lasimäärä menee sekajätteen mukana.

Renkaat

Renkaidenvaihdon yhteydessä kierrätykseen

Romut (metalli)

Metallin keräykseen silloin kun hinta on hyvä. Pörssikurssien nousua odotellaan aina vuosia.

Kasvinsuojeluaineiden pakkaukset

Ei ole eikä tule. Myrkyttäminen pitää lopettaa, myrkyn käyttö pitäisi kriminalisoida.

Ongelmajätteet

Keräykseen, kun akkuja, öljyä ja loisteputkia on kertynyt autokärrykuorma, viedään jätteet keräyspaikalle.

Muut jätteet

Ruokajätteet syödään tai syötetään huonolla ruokahalulla elukoille.

8. ELINTARVIKETURVALLISUUDEN JA JÄLJITETTÄVYYDEN VARMISTAMISEKSI TARPEELLISET VAROTOIMET TUOTAESSA ELÄIMIÄ ALKUTUOTANTOPAIKALLE

8.1 Eläinten osto nautatiloille

Ostaessani ja tuodessani tilalleni eläimiä noudatan Eläintautien torjuntayhdistyksen ETT:n ohjeita.

Saan muuta tietoa ja todistuksia koskien eläimen tai lähtökarjan terveyden tilaa, mitä?

Kaikki mitä haluan

Suoritan muita varotoimia (esimerkiksi karanteeni, pälvisilsarokote/pesu, mahdolliset muut rokotteet) hankkiessani eläimiä tilalleni, mitä?

Ostoeläimet on siirron jälkeen muutaman päivän erillään muusta karjasta, Eläinten ostoa vältetään ja pakkotilanteessa ostetaan vain terveitä elukkalääkärin tarkastamia eläimiä

8.2 Eläinten terveydenhuolto- ja terveystarkkailuohjelmiin kuuluminen

Terveystarkkailusopimus eläinlääkärin kanssa, jonka toimesta tilalla tehdään säännölliset terveydenhuoltokäynnit

Tila hyödyntää Nasevaa

Naseva toimii kyllä

Tila kuuluu vapaaehtoiseen terveydenvalvontaohjelmiin (esim. BVD), mihin?

8.3 Jäljitettävyys

Tilalle vastaanotetut ja syntyneet **nautaeläimet** sekä tilalta teuraaksi tai muualle poistetut eläimet ilmoitetaan nautaeläinrekisteriin 7 päivän kuluessa ja kirjataan nautaeläinluetteloon 3 päivän kuluessa

Tilalle vastaanotettujen ja tilalla syntyneiden **muiden eläinten** (siat, lampaat ja vuohet) tiedot kirjataan: eläinten määrät ja mahdolliset tunnistusmerkinnät, eläinten alkuperä (alkutuotantopaikan tai toimittajan nimi tai tunnus, luonnonvaraisen riistan pyyntikunta), syntymäaika sekä saapumispäivä tai pyyntipäivä ja –aika, nostopäivä

Tilalta teurastettavaksi tai muualle lähetettyjen **muiden eläinten** (siat, lampaat, vuohet) tiedot kirjataan: eläinten määrät ja mahdolliset tunnistusmerkinnät, määränpää ja lähettämispäivä.

9. REHUN LISÄAINEIDEN, ELÄINLÄÄKKEIDEN, LANNOTTEIDEN, KASVINSUOJELUAINEIDEN, BIOSIDIEN JA VAARALLISETENKEMIKAALIEN KÄYTTÖ JA SÄILYTYS

9.1. Pesuaineet ja desinfektionaineet (mm. maidonkäsittelyvälineiden pesuaineet ja vedinkastoaineet)

Mitä aineita (kauppanimi) käytetään, mihin tarkoitukseen, kuinka usein ja miten käytetään.

Saipua: Monenlaisia valmisteita paloina ja nestemäisinä. Yleensä pestään käsiä

Mäntysoopaa Yleispesuaine navetassa kaikenlaiseen jynssäämiseen, kun halutaan hienoja hajuefektejä

Käsi-tisko Peseskellään käsipelillä erilaisia astioita ja laitteita

Astrid Lin, Astrid Cid, Astrid L Robotin ja maitotankinpesurin käyttämiä pesuaineita lypsyjärjestelmän puhdistukseen

K-Agro PRODIP PLUS, Lely Astri-DIN, Lely Quaress-Lac, Lely Astri-Id, Lely Quaress-Lac-plus Lypsyrobotin roiskii vedinkastosumun lehmien utareisiin lypsytahtuman jälkeen.

Lely Foam: Lypsyrobottien ja ympäristön vaahtopesuaine. Sumutellaan hartaasti pintoihin ja huudellaan vihellellä.

Kuparisulffaatti CuSO₄ Lehmien sorkkakylpyyn kerran viikossa veden kera ropotellaan ohjeen mukaan.

DigiDerm happeovalmiste sorkkakylpyseokseen lorotellaan ohjeen mukaan

Stallren Green kuivadesinfiointijauhe: Luomuhyväksytty desinfiointiaine makuuparsiin, vasikkakarsinoihin ym.

Sammutettu kalkki Ca(OH)₂: eläintilojen desinfiointiin

Dolomiitti kalkki: eläintilojen desinfiointiin ja pellolle

Kiehuva H₂O Kaikenlainen puhdistusoperaatio navetassa päivittäin ympäri tuotantorakennusta.

Missä aineita tilalla säilytetään?

Navetan varastokäytävällä ja kaapeissa erittäin hyvässä järjestyksessä kukin kemikaali eri purkeissa, säkeissä ja tynnyreissä. Tuotenimi ja käyttöohje on luettavissa törpön tai pakkauksen kyljessä. Lisätietoja löytyy netistä. Vesi tulee yleensä hanasta, alkuperäinen säilö on jossakin Varpukankaalla.

9.2 Rehun lisäaineet (mm. rehun säilöntäaineet)

Mitä rehun lisäaineita (kauppanimi) tilalla käytetään, miksi, mille ja miten?

AIV-happoja, KärkiSil-all, Bonsilage. Käyttötarkoituksena on säilörehun laadun varmistaminen. Sumutetaan rehumassaan korjuun yhteydessä.

Missä rehun lisäaineita tilalla säilytetään?

AIV-hapot on tynnyreissä ja konteissa säilörehusiilojen vieressä. Biologiset aineet kellarissa

Mihin rehun lisäaineiden käyttö kirjataan?

Luomutuotanto ja -varastokirjanpitoon

9.3 Eläinlääkkeet

Missä ja miten eläinlääkkeet säilytetään?

Lääkekaapissa ja jääkaapissa navetassa eläinlääkintähuoneessa

Mihin ja miten eläinlääkkeiden käyttö kirjataan?

Heti hoitotapahtuman yhteydessä hoito kirjataan lypsyrobotin tietokone ohjelmaan. Lisäksi hoito merkitään Nasevaan

Miten varoajan omaavalla lääkkeellä hoidetut eläimet merkitään?

Maalataan punaisella värillä erilaisia taiteellisia kuvioita eläimen kylkiin ja takapuoleen.

10. Henkilöstön perehdyttäminen elintarvikehygieniaan

Kuka on vastuussa siitä, että työntekijät perehdytetään hyvään hygieniakäytäntöön?

Toimitusjohtaja vastaa kaikista. Toimitusjohtajan vastuu on tyypillisesti hallituksen jäsenen vastuuta laajempi, koska toimitusjohtajalla normaalisti on hallituksen jäsentä laajemmat tiedot ja toimintamahdollisuudet vahinkoa aiheuttavien tilanteiden sattua tai niiden välttämiseksi.

Miten uudet työntekijät, lomittajat perehdytetään elintarvikehygieniaan?

Koulutetaan ensimmäisinä työpäivinä asianmukaisesti. Koulutusta ja tietotaitoja päivitetään tarvittaessa. Seuraava hygieniosaamisen tavoitetaso on kehitystyön alla: Elintarvikehygieeninen osaaminen osoitetaan sopivan koulutuksen, tutkinnon tai hyväksytysti suoritettuna erillisen hygieniosaamistestin kautta saatavalla, Elintarvikeeturvallisuusviraston mallin mukaisella hygieniosaamistodistuksella. Hygieniosaamistodistus koostuu A4-kokoisesta paperisesta todistuksesta ja sen mukana tulevasta luottokortin kokoisesta muovisesta hygieniosaamiskortista. Kumpikin todistuksen osa käy hygieniosaamistodistuksesta. Osaamistodistus myönnetään hakijan nimellä ja se on henkilökohtainen, ei työnantajan omaisuutta. Uusi elintarvikelaki tuo hygieenisen osaamisen osoittamiseen pienen muutoksen. Pelkkä tutkintodistus ei enää itsessään kelpaa hygieniosaamistodistuksena. Uuden elintarvikelain mukaisen siirtymäajan jälkeen kaikilla osaamisen osoittamisen velvoitteen piiriin kuuluvilla on siis oltava varsinainen hygieniosaamistodistus. Elintarvikealan toimijoiden on huolehdittava omavalvontansa puitteissa tämän velvoitteen toteutumisesta. Hygieniosaamistestejä saa järjestää Elintarvikeeturvallisuusviraston hyväksymät osaamistestaaajat. Osaamistestaaajat myöntävät hygieniosaamistodistuksia joko hygieniosaamistestin tai tutkintodistuksen kautta. Osaamistestaaajien velvollisuuksiin kuuluu hygieniosaamistestien järjestämien lisäksi niistä tiedottaminen sekä uusien todistusten myöntäminen esimerkiksi kadonneiden tilalle tai silloin kun henkilön nimi vaihtuu Osaamistestaaajista järjestää hygieniosaamiskoulutusta ennen testiä, jotkut testaaajat järjestävät vain testejä. Osaamistestaaajilla on oikeus periä todistusta hakevilta testien järjestämisestä ja todistusten myöntämisestä aiheutuneet kulut työntekijöiltä.

KIRJANPITO

Taulukossa mainitut kirjanpito vaatimukset perustuvat MMM:n asetukseen (N:o 134) alkutuotannolle elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi asetettavista vaatimuksista. Yli kahden vuoden säilytysvaatimukset tulevat muualta alkutuotantoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kirjanpito vaatimukseen liittyvissä epäselvyyksissä tai kiistatilanteissa on syytä tarkistaa ko. asia voimassa olevasta lainsäädännöstä.

Kirjanpito vaatimus	Tarkennus	Apuvälineitä	Säilytys aika/v	Säilytyspaikka *)
a) rehukirjanpito	<ul style="list-style-type: none"> Eläinlajeille ja -ryhmille syötetyt rehut (ostetut, vastikkeetta saadut ja itsetuotetut). Myydyt ja/tai vastikkeetta tilalta luovutetut rehut. <p>Tarvittavat tiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> käytettyjen rehujen nimet ja valmistajat rehun toimituspäivämäärä ja toimittaja rehun käytön lopettamisajankohta silloin, kun rehulla on varoaika	verokirjanpito, kuormakirjat/ tuoteselosteet EU:n suorien tukien viljelijäoppaan lomake omat lomakkeet, vihkot, tiedostot	hankinta vuosi + 5v	Sähköisenä omatietokone, Google Drive, Dropbox, Domainkeskuksen palvelin
b) eläinlääkintäkirjanpito	<p>Eläinlääkkeet ja muut eläimelle annetut hoidot, hoitojen päivämäärät ja varoajat</p> <p>Tarvittavat tiedot</p> <ul style="list-style-type: none"> käytetty lääke sekä lääkkeen määrä, antamispäivämäärät ja varoajat mahdolliset muut hoidot ja hoitojen päivämäärät eläinlääkärin tekemät taudinmäärytykset <p>Eläinlääkintäkirjanpidon on seurattava eläintä jos eläin siirtyy toiselle tilalle</p>	Keinot laatukäsikirjasta (esimerkiksi eläinkortit). NASEVA	5v	Omatietokone, Naseva
c) tautikirjanpito	<p>sellaisten tautien esiintyminen, jotka voivat vaikuttaa eläimistä ja kasveista saatavien elintarvikkeiden turvallisuuteen mm. Salmonella, Ehec, kampylobakteeri, listeria Huom. ilmoitusvelvollisuus eläinlääkintäviranomaisille ja/tai lopputuotteen vastaanottajalle (lainsäädännön edellyttämä ketjuinformaatio)</p> <p>Tehdyistä ilmoituksista on pidettävä kirjaa.</p>	Tilan poikkeamakirjanpito NASEVA	2v 1v	Naseva
d) kirjanpito kasvinsuojeluaaineiden ja biosidien	käytetty kasvinsuojeluaine tai biosidi (maidontuotannossa käytettävät: mm. vedinkastot ja desinfiointiaineet, sen määrä ja käyttöpäivämäärä	omat lomakkeet, vihkot, tiedosto	2v	Ei käytetä eikä kirjata

käytöstä	Huom. Päivittäin käytettävistä biosideistä ei vaadita päiväkohtaista käyttö määrän ja ajankohdan kirjaamista			
e) kirjanpito näytteistä	eläimistä ja kasveista otetut näytteet ja muut diagnostisiin tarkoituksiin otetut näytteet, joilla on merkitystä elintarviketurvallisuuden kannalta. tiedot eläimistä ja alkutuotannon tuotteista, jotka on tilalta toimitettu mm. veri-, uloste- ja utaretulehdusnäytteet	Valma, analyysitulosteet (utaretulehdus, rehu) Erilliset laboratorioanalyysitulokset	2v	Valma Sähköisenä omatietokone, Google Drive, Dropbox, Domainkeskuksen palvelin
f) kirjanpito analyysituloksista	selvitykset eläinten ja alkutuotannon tuotteiden tutkimuksista ja tarkastuksista (esim. raakamaidosta tehdyt analyysit) lihantarkastuslöydökset - näytteenottotiedot ja löydökset muista kuin e-kohdassa tarkoitetuista alkutuotantopaikalla otetuista näytteistä ja alkutuotannon toimijan tiedossa olevista muista näytteistä, kuten vesi-, raakamaito- ja vierasainevalvontanäytteet - eläimille tehdyt terveystarkastukset ja terveydenhuolto - alkutuotantopaikalla elintarvikelain ja eläintautilain nojalla tehdyt tarkastukset - eläintautilain nojalla annetut rajoittavat määräykset ja elintarvikelain nojalla annetut määräykset	Valma, analyysitulosteet (maito ja vesi) Erilliset laboratorioanalyysitulokset	2v	Valma Sähköisenä omatietokone, Google Drive, Dropbox, Domainkeskuksen palvelin
g) kirjanpito eläimistä ja alkutuotannon tuotteista	- tiedot alkutuotantopaikalle vastaanotetuista tai alkutuotantopaikasta teuraaksi tai muualle poistetuista nautaeläimistä, sioista, lampaista ja vuohista - alkutuotantopaikalle vastaanotetut muut eläimet, eläinten määrä ja mahdollinen tunnistusmerkintä, eläinten alkuperä (alkutuotantopaikan tai toimittajan nimi tai tunnus), syntymäaika sekä saapumispäivä - teurastettavaksi tai muualle lähetettävät muut eläimet kuin nautaeläimet, siat, lampaat ja vuohet, eläinten määrä ja mahdollinen tunnistusmerkintä,	Nautarekisteri (tms. eläinrekisterit), Naseva, Teurastamon tiedot Valma, tulosteet Maidon ja lihan tilitystiedot	2v	Laskentakeskuksen rekisteri Valma Tilitystiedot

	<p>määränpää, lähettämispäivä – alkutuotantopaikalta</p> <p>toimitetut muut alkutuotannon tuotteet, niiden määrät, toimituspäivä ja määränpää tai ostaja (esim. maito, viljat muuhun kuin rehukäyttöön)</p> <p>–</p>			
h) kirjanpito tuotteiden laatuun vaikuttavista ympäristö ym. tekijöistä	<p>havainnot sellaisista ympäristö- ja muista tekijöistä, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti alkutuotannon tuotteisiin tai niistä saatavien elintarvikkeiden laatuun</p> <p>esimerkiksi eläinten myrkytyspäily, tuotteen saastuminen (mm. pesuaine ja muut vieraat esineet/aineet maidossa), sähkökatkokset, laiterikot (lypsykone, ilmanvaihto)</p> <p>tiedot lämpötilaseurannasta silloin, kun alkutuotannon tuotteiden käsittely edellyttää lämpötilan hallintaa (esimerkiksi tilasäiliön lämpötilaseuranta)</p>	<p>Tilan poikkeamakirjanpito</p> <p>Maidon laatuksikirjan lämpötilanseurantalomake, automaattinen seuranta- ja hälytysjärjestelmä</p>	<p>2v</p> <p>2 kk (Valioryhmän suositus)</p>	<p>Lypsyjärjestelmän ulkopuolinen tietokoneen valvonta ohjelma valvoo toimintaa.</p> <p>Tietokoneen valvontaohjelmaan tallentuu eri pisteiden mittaustulokset minuutin välein tietokantaan</p> <p>Käppyröistä näkyy historia vaikka satavuotta</p> <p>Tietokantavarmuuskopio idaan</p>
i) pintojen, laitteiden ja välineiden puhdistamisen käytetty vesi	<p>Käyttöönottotarkastus Käyttöönoton jälkeen tutkimus kolmen vuoden välein</p> <p>Mikäli tilalla käytetään kunnallisen tai alueellisen vesilaitoksen vettä ja he vastaavat siitä, että vesi on käyttökelpoista. Tuottajan on pyydettyä hankittava veden toimittajalta 2 vk kuluessa tutkimustodistus vedestä ja osoitus veden hankinnasta.</p>	<p>Vesilaitoksen tutkimustodistus Ote vesilaskutuksesta</p>	<p>Pysyvästi 10v</p> <p>Pyydettyä essä</p>	
j) lypsykone	<p>Huolto ja testaus vähintään 3v välein</p>		10v	Ei ikänä, on paska homma koko kone
k) automaattilypsytilan lisävaatimukset	<p>Automaattisessa lypsylaitteistossa on oltava järjestelmä, joka tallentaa seuranta varten tiedon</p> <ul style="list-style-type: none"> - lypsylaitteiston ja maidon jäähdytys- ja varastointilaitteiden puhdistamisen teknisestä epäonnistumisesta, kuten pesemättä jämisestä, pesuaineen puuttumisesta ja veden väärästä lämpötilasta; - eläinlääkärin kaikesta erilleen ohjatusta maidosta; 	<p>Automaattilypsyn käyttöjärjestelmä/ tilan oma kirjanpito</p> <p>Lypsynaikainen seuranta ja kirjanpito havainnoista.</p>	<p>1v</p> <p>1v</p>	<p>Robo hoitaa ja merkitsee poikkeamat ja tapahtumat lokiin. Päivittäin tehdään lokin varmuuskopiointi</p>

	<p>ja - siitä, onko muuttuneen maidon erottelujärjestelmä käytössä vai ei.</p> <p>Alkutuotannon toimijan on vedinten riittävän puhdistamisen varmistamiseksi seurattava puhdistustapahtumaa säännöllisesti.</p> <p>Lypsylaitteiston ja maidon jäähdytys- ja varastointilaitteiden puhdistamisen teknisestä epäonnistumisesta ja vedinten puhdistamisesta on pidettävä kirjaa. Myös korjaavat toimenpiteet on kirjattava.</p>	<p>Poikkeamakirjanpito</p>	<p>1v</p>	
--	--	----------------------------	-----------	--